

zet félkarú óriás". Gazdag tapasztalatokkal és külföldön kötött ismeretségekkel tér haza. Ezeket mind felhasználja itthon, mind-mind egy-egy építőköve lesz Magyarország iparosodásának, a természeti csapásokkal és a társadalmi elmaradottsággal szemben győzedelmeskedő ember alkotó tevékenységének.

Gyakorlati munkái közepette sohasem feledkezett meg az elméleti kérdésekről. Irott műveivel is felhívta magára a figyelmet, s 1835-ben a MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG (ma Magyar Tudományos Akadémia) levelező, majd 1838-ban pedig rendes tagjául választotta.

Ekkor kezdődik meg Vásárhelyi Pál tevékenységének második, időben már rövidebb, de jelentőségében legnagyobb szakasza: a Tisza-szabályozás, illetve a Tisza-völgy ármentesítése tervének elkészítése. Már akadémiai székfoglalójában szorgalmazta a Tisza szabályozását, majd a tervek kidolgozása során megállapította annak legfontosabb feladatait. Ezek:

1. Árvédelem és hajózás biztosítása.
2. Belvízrendezés.
3. Öntözés.

Vásárhelyi a Tisza medrét 114 átvágással akarta megrövidíteni, hogy a folyó jobban bevágódjék, és árville hamarabb levonuljon. Vásárhelyi tehát a Tiszát valóban szabályozni akarta. A partokra az ármentesítés céljából védgátakat is tervezett.

Széchenyi propagandájának hatására 1846-ban megalakult a Tiszavölgyi Társulat, amely igazgató-főmérnökévé Vásárhelyi Pált választotta. A társulat közgyűlését 1846. április 8-án Pesten, a Károlyi-palotában tartották, ahol Vásárhelyi Pál a sok megpróbáltatástól és a kimerítő munkától már félig beteg, a Tisza vidéki birtokossággal ismertette szabályozási tervét. A közgyűlés, sajnos, nem értette meg Vásárhelyit. A kiváló géniusz nem érthette meg terveinek végrehajtását, mert ott, a közgyűlés termében már eszméletét veszítette, és még aznap, 120 évvel ezelőtt meghalt.

Az 51 éves korában elhunyt Vásárhelyi Pálban a legnagyobb magyar vízmérnököt, a reformkor nyugtalan szellemű nagy alkotóját veszítette el az ország. Vörösmarty Mihály Vásárhelyi Pál sírkövére c. versében így emlékezik meg róla:

*„Hallom-e még zúgásaidat, Tisza féltelen árja?
Látom-e zöld koszorús róma, vírányaidat?
Eljön-e a délibáb tündérpalotáival, dímmom
Képeithez, szebbnek festeni a homi tért?
O siket és a vak a föld. De hi nemzetem egykor idézné
Hű nevetem, lelkeim hallja s megérti a szót.”*

A műszaki haladásért oly sokat tett mérnök nevét idézve, a reformkor nemzedékének kiváló harcosai, a maradiság ellen küzdők sorában nagy megbecsüléssel bízzuk életművét, nagyszerű alkotásait.

Neve és tevékenysége példaképként álljon korunk nemzedéke, sok nagyszerű elképzelésének következetes kivitelezői előtt.

BÁTYAI JENŐ

SIKERES NAGYVILÁG-EST SZEGEDEN

— Eredetileg arról értesültünk, hogy Fáy elvtárs a német drámákról szóló előadással nyitja meg az est műsorát. Miért történt változtatás? — kérdeztem Fáy Árpádot, a Nagyvilág szerkesztőségének tagját a március 5-i előadás szünetében, miután kifejtette, hogy Dürrenmatt Defekt című hangjátékának előadása a Szegedi Egyetemi Színpad produkciójaként, ez a magyarországi ősbemutató nagyon megnyerte tetszését — mint a darab fordítóját.

— Lehetetlen, hogy a Nagyvilágról ne beszéljünk egy ilyen ismerkedő jellegű esten, annál is inkább, hiszen lapunk most lépett tízedik évfolyamába. Előadásomban ennek a tíz évnek a legkomolyabb eredményeit igyekeztem megjelölni a XX. kongresszus utáni szovjet, ún. „új hullám” időben történő ismertetésében, valamint a modern drámákat bemutató sorozat tanulságainak olyan pozitívumai-ban, mint annak bezonyításában, hogy a magyar közönség igenis drámaolvasó közönség.

Valóban. Fáy Árpád bevezető előadásának ez volt egyik alapvető megállapítása, amellelt, hogy részletesen beszélt a Nagyvilágnak a mai világirodalomban betöltött diplomáciai szerepéről, arról, hogy a foga fehérrélt újra mutogató imperializmussal szemben különösen fontos azoknak a haladó nyugati íróknak a publikációja, akik az egész emberiség legégetőbb, legidőszerűbb erkölcsi, társadalmi problémáit dolgozzák fel. Ezek közé scrolta Dürrenmattot is, aki drámáiban a tüke erkölcsi defektusait látatja meg parabolák formájában. A Baleset című novellából Defekt címmel átírt hangjáték azoknak a drámáknak a sorozatába tartozik, amelyek — Az öreg hölgytől a Fizikusokon át egész az V. Frankig — parabolák formájában leplezik le a kis-, illetve a nagytüke igazi arcát.

A nagy sikerű bemutató után Mihályi Gábor tartott előadást a modern dráma-írás irányvonalairól, az abszurd dráma két irányzatáról. Az egyik, a Beckett—Ionesco—Adamov-féle vonal a valóság ábrázolása helyett a mítoszok parodizálására törekszik és így akarja lerombolni az álmitoszokat, a másik, amelyhez többek között az amerikai Albee-t is hozzásorolta, azt állítja, hogy a hétköznapi világa éppen olyan abszurd, mint egy elképzelt. Edward Albee a kisemberek életét ábrázoló darabjaiban arra a következtetésre jut, hogy az emberek képtelenek elérni a lényeges dolgok megértéséhez, és ezért magányosak.

A nagy sikerű est végső akkordjaként az Egyetemi Színpad immár negyedikben mutatja be — mintegy Mihályi Gábor előadásának illusztrálására — Albee: Állatkerti történet című egyfelvonásosát, mely most is megérdemelt sikert aratott.

VERESS MIKLÓS